

Ab Det finlandssvenska
kompetenscentret
inom det sociala området

Vår verksamhet 2009

Vår verksamhet 2009

Ab Det finlandssvenska kompetenscentret inom det sociala området
Helsingfors 2009

Innehåll

1	Allmänt om kompetenscentrumverksamheten	5
2	Organisation och förvaltning	7
2.1	Styrelsen	7
2.2	Utrymmet	7
2.3	Resurser	7
3	Översikt av verksamheten	9
3.1	Lärande forum	10
3.2	Seminarier	11
3.3	Fortbildning	12
3.4	Utvecklingsprojekt	14
3.5	Konsultation	21
3.6	Utvärdering och utredningar	21
3.7	Samarbete och medverkan i nätverk	22
3.7.1	Samarbete och nätverk med övriga Norden	23
3.8	Mathilda Wrede-institutet	23
3.8.1	Forskning vid Mathilda Wrede-insitutet	23
3.8.2	Praxisarena	25
3.8.3	Utbildning i socialt arbete i Vasa	26
3.8.4	Svensk workshop under forskarsocialarbetardagar i Åbo	26
3.8.5	Lågtröskelrådgivningen Ne-Rå	26
3.8.6	Nordiskt samarbete	27
3.9	Spridande av kunskap och goda modeller	27
3.10	Publikationer	28

1

Allmänt om kompetenscentrumverksamheten

Varje kompetenscentrum skall inom sitt område utveckla bas- och specialkunnande samt främja kopplingen mellan forskning och praktik inom det sociala området. Det finlandssvenska kompetenscentret inom det sociala området (FSKC) har ett nationellt ansvar för att utveckla kompetensen inom det sociala området på svenska.

Olika regioner i Svenskfinland har i någon mån olika utbildnings- och utvecklingsbehov och olika prioriteringar. FSKC har även under år 2009 strävat efter att förstärka nätverken mellan olika regioner och samordnat utvecklingsarbetet mellan olika regioner bl a genom att upprätthålla en gemensam e-postlista och genom att ordna regelbundna möten mellan utvecklare i de olika regionerna. Detta förstärker den gemensamma kunskapsbildningen och främjar spridning av goda utvecklingsmodeller och arbetssätt.

År 2009 ändrade kommunkartan: nya, större kommuner och nya samarbetsområden för social- och hälsovård samt samarbetsområden för hälsovård påbörjade sin verksamhet. Omorganiseringsprocessen av service har sin grund i Kommun- och servicestrukturreformen, i den sk Paras -lagen från år 2007. Omorganiseringsprocessen kom i gång i Svenskfinland under år 2009. Kommunerna saknade dock ofta visioner om framtiden och inte heller den nationella styrningen har gett klara riktlinjer för hur utmaningen om jämlik service i hela landet skall säkerställas. Kravet på stora samarbetsområden är en utmaning för Svenskfinland.

Frågan om tryggheten av specialservice i alla delar av landet och definitionen av specialservice var aktuella under året. När omstrukturering har diskuterats har man föreslagit att specialservicen skulle tas hand av fem ERVA-områden (Specialansvarsområden med ett befolkningsunderlag på ca 1 milj). Social- och hälsovårdsministeriet föreslog dessutom en ny modell enligt vilken specialservice skulle organiseras inom 40-60 social- och hälsovårdsområden. FSKC konstaterade i ett utlåtande till kompetenscentrumdelegationen att båda modellerna är problematiska med tanke på möjligheterna att säkerställa den svenskspråkiga befolkningens rättigheter att få service på svenska. Erva-områden skulle splittra Svenskfinland i tre områden av vilka inget område i praktiken kunde säkerställa specialservice på svenska. Därför borde man i stället för att splittra specialservicen koncentrera den till en enhet eftersom befolkningsunderlaget annars riskerar att bli för litet.

Under året var fortfarande också frågan om kompetenscentrumens plats och roll i utvecklingsarbetet under diskussion. Förbererandet av den nya lagen om ordnande av social- och hälsovården är under arbete och lagen räkans träda i kraft stegvis 2013-2017. Lagen kommer att stipulera även om kompetenscentrumens plats i utvecklingsstrukturen. I sitt ställningstagande till Social- och hälsovårdsministeriets utredningsman Risto Kortelainen, framförde FSKC för sin del en särlösning som följer samma principer som arrangerandet av den svenska servicen vid reformering av regionförvaltningen. Enligt samma nätverksprincip skulle FSKC:s huvudkontor vara i Helsingfors medan verksamhet därutöver skulle finnas i Österbotten och Egentliga Finland.

2

Organisation och förvaltning

FSKCs geografiska verksamhetsområde är de svensk- och tvåspråkiga kommunerna i Finland samt Åland. FSKC har vid slutet av år 2009 47 aktieägare.

2.1 Styrelsen

Styrelsen har sammanträtt fyra gånger under året 2009. Styrelsens ordförande är socialdirektör Alice Backström och viceordförande rektor Henrik Hägglund.

2.2 Utrymmet

FSKC:s byrå finns i samma byggnad med svensk socialservice i Helsingfors vid Tavastvägen 13 i utrymmen som är hyrda av Helsingfors stad.

2.3 Resurser

Personal

VD Eini Pihlajamäki

Projektchef Mia Montonen, t.o.m. 31.10.2009 , deltid fr.o.m 1.11.2009

Projektkoordinator Katarina Fagerström, deltid, t.o.m 31.12.2009

Projektkoordinator Eivor Söderström 1.1. – 31.3.2009

Projektplanerare Ann Backman 9.4.2009-31.12.2009 (moderskapsledig fr.o.m 25.11.2009)

Amanuens Veronica Salovaara, deltid, t.o.m. 19.10.2009 (moderskapsledig t.o.m. 30.08.2009)

Byrå- och projektsekreterare Annette Tallberg, deltid t.o.m. 31.12.2009

Byrå- och projektsekreterare Gerd Strandberg, deltid fr.o.m. 1.11.2009

Utbildningsplanerare Ulf Ahrenberg, samarbetsavtal med SSKH vid HU, deltid

Pia Mäkeläinen 15.9.2009-31.12.2009

Personal anställd av Helsingfors stad

Adoptionsprojektet:

Forskarsocialarbetare Pia Eriksson, t.o.m. 31.10.2009

Projektplanerare Bettina Brantberg, deltid t.o.m. 31.10.2009

Projektplanerare Sanna Mäkipää, deltid t.o.m. 31.10.2009

SABIR-projektet:

Projektchef Eivor Söderström fr.o.m. 1.4.2009

Mathilda Wrede-institutet:

Forskarsocialarbetare Harry Lunabba

Forskarsocialarbetare Katarina Fagerström (deltid)

Forskarsocialarbetare Ylva Krokfors (deltid)

Personal anställd av Helsingfors universitet:

Professor i praktikforskning i socialt arbete, Ilse Julkunen, Samhällspolitiska institutionen vid HU, deltid

Universitetslärare Johanna Björkenheim, Samhällspolitiska institutionen vid HU, deltid

Lektor Stina Sjöblom, Svenska social- och kommunalhögskolan vid HU, deltid t.o.m. 31.7.2009

Universitetslektor Camilla Nordberg, Svenska social- och kommunalhögskolan vid HU, deltid fr.o.m. 1.8.2009

Utbildningsplanerare Ulf Ahrenberg, Svenska social- och kommunalhögskolan vid HU, deltid

Utvecklare i Österbotten (anställda av kommuner)

Ann-Sofie Smeds-Nylund, Äldrecentrum Österbotten

Britt-Helen Tuomela-Holti, Barnskyddsprojektet i Österbotten

Pamela Antila, Barnskyddsprojektet i Österbotten

Johanna Aspelin, Barnskyddsprojektet i Österbotten

Utvecklare i Åboland (anställd av kommun)

Projektkoordinator Klara Schauman-Ahlberg

Personal anställd av Föreningen Familjeparasollet

Niki Hamro, Projekt Pappa fr.o.m. 9.11.2009, deltid

3

Översikt av verksamheten

Den gemensamma kunskapsbildningen mellan praktiker, utvecklare, forskare och utbildare är en central utgångspunkt för arbetet. FSKC stöder och stimulerar nyskapande former för utveckling och är mån om att föra en dialog med personal inom olika sektorer och i olika regioner av Svenskfinland.

År 2009 var ett livligt och produktivt verksamhetsår för FSKC. Bolaget var involverat i flera utvecklingsprojekt, många projekt avslutades och rapporter skrevs. Det nationella adoptionsprojektet gav ut både en slutrapport och en rapport med rekommendationer för utvecklandet av adoptionsverksamheten i Finland. Därtill ingick i projektet forskning som också rapporterades. Projektets alla rapporter utgavs både på svenska och på finska. Därtill kan av rapporterna nämnas utredning om handikappservice i Svenskfinland och boken om Egenvårdarmodellen – ett verktyg till en trygg och trivsamt dagvård. Inalles gav FSKC ut 10 rapporter under året. Därtill producerades i serien arbetspapper åtta utvärderingsrapporter, fyra utredningar och kartläggningar och två rekommendationer.

Under året startade försöket med Lärande forum i olika regioner. Konceptet med korta expertinlägg och diskussion därefter visade sig fungera bra. Under året ordnades inalles sex seminarier både inom projekten, t ex inom missbrukprojektet och utanför t ex det omtyckta Dagvårdsseminariet med finansiering från Svenska Kulturfonden. Fortbildning planerades och ordnades både i samarbete med Svenska social- och kommunalhögskolan/SVUX och i egen regi inom projekten. Under året pågick totalt sju olika fortbildningar.

Omorganiseringen av bas- och specialservice inom social- och hälsovård undersöktes av Social- och hälsovårdsministeriet och Institutet för hälsa och välfärd. På basis av denna kartläggning och andra utredningar gjordes vid FSKC en översikt över hur tre regioner i Svenskfinland planerat att lägga upp sin bas- och specialservice i framtiden. Omorganiseringsprocessen i Svenskfinland kom igång långsamt och således hade planeringsarbetet inte kommit långt när undersökningens gjordes. En översikt av läget i tre regioner i Svenskfinland sammaställdes och gavs ut som FSKC:s arbetspapper. FSKC följer upp omorganiseringsprocessen på nära håll genom det utvärderingsprojekt som startade under året i Kust-Österbottens samkommun. FSKC har också ett nära samarbete med de utvecklingsprojekt som pågår i de olika regionerna, bl a utfördes under året flera evalueringar inom dessa projekt.

Den juridiska konsultationen som FSKC erbjuder gratis till sina aktionärer användes flitigt under året

Inom Mathilda Wrede-institutet arbetade tre forskarsocialarbetare, vilka alla har som mål att doktorera i socialt arbete. Vid institutet påbörjades parallellt med processen att förnya samarbetsavtalet om institutet utvecklandet av praxisarenor. Fyra kommuner i Södra Finland har förbundet sig att tillsammans med Helsingfors universitet, Svenska social- och kommunalhögskolan och Arcada att fortsätta utvecklingsarbetet med praxisarenan. Det nya samarbetsavtalet för Mathilda Wrede-institutet som träder i kraft år 2010 kommer att ingås av nio avtalsparter, fyra gamla och fem nya. Det nordiska samarbetet pågick under året inom ramen för institutets verksamhet.

3.1 Lärande forum

För att öka växelverkan med de professionella på fältet och FSKC anordnades lärande forum om aktuella teman. Forumen strävade efter att vara mötesplatser för dialog mellan sakkunniga.

Södra Finland

- Café Mathilda ordnades av Arcada under våren 2009, temat var mångprofessionellt arbete inom social- och hälsovården. Under hösten 2009 ordnades temacaféerna av Helsingfors universitets samhällspolitiska institution i samband med kursen "Livslopp och livsberättelser i socialt arbete".
- Diskussionforum i Borgå 2.12.2009 med rubriken: Vad är på gång inom det sociala arbetet med barnfamiljer? På diskussionsforumet deltog 20 personer från Östra-Nyland.
- Forum kring familjecenter ordnades för andra gången i Helsingfors 26.10.2009 med temat föräldragrupper, med ca 20 deltagare. Som parter i ordnandet av träffen i Helsingfors fungerade Svenska familjecentret i Helsingfors och Föreningen Familjeparasollet

Västra Finland

- Aktuellt inom familjecenterverksamheten. En nätverksträff ordnades tillsammans med Föreningen Familjeparasollet och MLL i Egentliga Finland 2.4. i Åbo. På tillfället deltog ca 12 personer.

Österbotten

- Handikappservice i Svenskfinland. Förstudien som genomfördes hösten 2008 och finansierades av FSKC och Kårkulla samkommun presenterades 5.3. i Korsholm. Tolv personer deltog.
- En öppen nätverksträff för personal intresserad av frågor som gäller adoption ordnades den 3.12 i Jakobstad med sju deltagare.

3.2 Seminarier

Det årliga Mathilda Wrede – seminariet ordnades i Kyrkslätt 24.3.09 med rubriken "Professionella resonemang om att upptäcka familjers missbruksproblem – Reflexiv kunskapsutveckling i grupp. Projektkoordinator och forskarsocialarbetare Katarina Fagerström presenterade sin forskning.

Nationella kvalitetsdagar inom barnskydd

SHM, Kommunförbundet, Diakonia -ammattikorkeakoulu, Institutet för hälsa och välfärd, Länsstyrelserna samt kompetenscentren inom det sociala området ordnade under våren 2009 Barnskyddets kvalitetsdagar på 8 olika orter. Det svenskspråkiga seminariet ordnades i Vasa 1.4. i samarbete med FSKC

Att bemöta kulturell mångfald – seminarium för dagvårdspersonal

Seminariets syfte var att erbjuda dagvårdspersonal från olika regioner i Svenskfinland en möjlighet att träffas, byta erfarenheter, lära sig av andra samt diskutera aktuella ärenden inom dagvård. Seminariet ordnades i samarbete med Arcada, så att Arcada bjöd på utrymmen och deras studerande fick delta på seminariet. Seminariet var mycket lyckat! På seminariet deltog på fredagen 133 personer och på lördagen 81 personer (föreläsare och andra medverkande inte medräknade). Målsättningen att samla personal från olika regioner uppfylldes. Delatagarna kom från Östra-Nyland, huvudstadsregionen, Västra-Nyland, Åland och Österbotten. Endast Åboland uteblev. Enligt deltagarna var seminariet mycket lyckat.

Missbruksprojektets slutseminarium

Projektets slutseminarium hölls i Vasa 17.9. Ca 50 personer deltog.

Seminarier inom det nationella tvåspråkiga projektet Riksomfattande utveckling av god praktik inom området för adoption (Vahke -projektet).

Det sista "Adoptivbarnet- och familjen som kund" – seminarium ordnades den 25.2. i Helsingfors på Arcada med 128 deltagare.

Projektets slutseminarium hölls i Helsingfors den 21.9. Seminariet var öppet för alla som arbetar med barn och familjer samt för adoptivfamiljer. På slutseminariet deltog 57 personer.

Den nordiska familjecenterkonferensen 2010

Under år 2008 ingicks ett samarbetsavtal med Undervisningsministeriets politikprogram för barn och unga om att planera en nordisk Familjecenterkonferens att hållas 6.-7.5.2010 på Dipoli i Esbo. Planeringen och arrangerandet av konferensen sker i samarbete med social- och hälsovårdsministeriet och politikprogrammet för barn, ungas och familjers välfärd, Institutet för hälsa och välfärd samt Mannerheims barnskyddsförbund, som finansierar en del av konferensen samt med den svenska familjecentralföreningen, FFFF. Planeringen och förberedelserna har fortsatt under året och det preliminära programmet är klart.

Förmiddagsseminarium om Nya funktionsnedsättningar inom handikappservicen

Seminariet ordades i Helsingfors 2.10. med Urban Markström från Umeå universitet som föreläsare. 13 personer deltog på seminariet.

MLL:s pappaseminarium

Projektchef Mia Montonen deltog i arbetsgruppen som planerade ett tvåspråkigt pappaseminarium i Helsingfors som Mannerheimsbarnskyddsförbund anordnade 5-6 mars tillsammans med olika aktörer.

3.3 Fortbildning

Genom kontinuerlig fortbildning och långsiktigt utvecklingsarbete får personal inom det sociala området möjlighet att uppdatera sin kompetens och utveckla sitt arbete. Kompetent personal garanterar en högklassig service. Fortbildningen genomförs i huvudsak inte som enskilda kurser utan är mångprofessionella och strävar efter en process med en långsiktig kompetensutveckling och sker i samråd med kommunerna. Fortbildningen planeras och genomförs i samarbete med SSKH/SVUX.

Gruppledarutbildning inom missbruksprojektet

Gruppledarutbildningen avslutades under våren, för mera information se under utvecklingsprojekt.

Fortbildning i adoptionskunnande

Den åtta dagar långa fortbildningen startade i Helsingfors i december 2008 och pågick till september 2009. Målsättningen med utbildningen var att öka kunskapen och ge redskap för arbete med adopterade och deras familjer samt öka förståelsen för

de utmaningar adoptivfamiljen möter. Fortbildningen bestod av både smågruppsarbete utgående från PBL (problembaserat lärande) och föreläsningar. Utbildningen var tvåspråkig. På fortbildningen deltog 36 personer från 15 kommuner från olika håll i Finland.

"Med barnaögon"- utbildarutbildning i egenvårdsmodellen

I september 2009 startade den 10 närstudiedagar långa utbildarutbildningen i egenvårdarmodellen "Med barnaögon" som riktar sig till barnträdgårdslärare, specialbarnträdgårdslärare och annan dagvårdspersonal med högskoleexamen. Kursen består av litteraturläsning, smågruppsträffar samt seminariedagar. Utbildningen leds av Katri Kanninen och Arja Sigfrids. Utbildningen pågår till oktober 2010. Utbildningen har 17 deltagare som kommer från Helsingfors, Västaboland, Kyrkslätt och Vasa.

Redskap i barnskyddsarbetet

Redskap i barnskyddsarbetet fortbildningen planerades 2008. I Vasa hölls i februari en två dagars utbildning i barnens delaktighet; Att se, höra och bemöta barnet på dess egna villkor.

Utbildning inom socialgerontologi

SVUX/SSKH, tillsammans med Äldrecentrum Österbotten och Det Finlandssvenska kompetenscentret inom det sociala området (FSKC) ordnade en högklassig svenskspråkig utbildningshelhet inom socialgerontologi i Korsholm. Utbildningen startade i augusti 2009, består av fem närstudiedagar och avslutas i januari 2010. Deltagande var 25 personer i mellanledning inom social- och hälsovården i de 13 svenskspråkiga kommuner som tillhör Äldrecentrum Österbotten.

Krishantering – i arbetet med barn

En välbesökt föreläsningsserie som startade med ett seminarium hösten 2008 och avslutas i januari 2010. Föreläsningsserien ordnas i samarbete med SSKH/SVUX.

Utbildning i handikappfrågor

Resultat från Ann-Marie Lindqvist förstudie (FSKC Rapporter 2/2009) om handikappservice i Svenskfinland visade att personalen i kommunerna upplever ett stort behov av att få stöd i tolkning av handikapplagen, principer för service- och vårdplaner etc. Planeringen av utbildningen gjordes i samarbete med SSKH och Finlands Svenska Handikappförbund. Tyvärr blev utbildningen uppskjuten till år 2010 på grund av för få anmälda. Ett seminarium om Nya funktionsnedsättningar inom handikappservicen ordnades dock 2.10.2009 med ca 15 deltagare.

Praktiklärarytbildning

Under 2009 planerades en praktiklärarytbildning i samarbete med SSKH/SVUX men omstruktureringar i kommunerna och den ekonomiska osäkerheten försvårade genomförandet av utbildningen under år 2009. I november ansökte SSKH därför om

finansiering från Svenska kulturfonden för att garantera möjligheten att genomföra prakticklärarutbildningen som en del av praxisarenans (se p.3.8.2) verksamhet under åren 2011-2013.

3.4 Utvecklingsprojekt

FSKC har som sin uppgift att sprida och implementera ny kunskap och goda modeller. Fokus riktas på klarare strukturer både vid planering och vid förverkligande av olika projekt. För att implementera och sprida väl fungerande modeller krävs också klara strukturer både på regional och på nationell nivå. En central del av verksamheten är upprätthållandet av den kunskapsutveckling som sker inom olika projekt och utvecklingsprogram.

Utveckling bygger på god kännedom om den rådande situationen, utvärdering av rådande praktiker är därför av central betydelse för utvecklingsarbetet. FSKC deltar i utvecklandet av modellerna och metoderna för utvärdering inom det sociala området, speciellt med beaktandet av behoven inom Svenskfinland.

Missbruksprojektet

De tre parallella gruppleddarutbildningarna i Ekenäs, Jakobstad och Helsingfors, som startat i september 2008 fortsatte under våren. Utbildningens andra del på tre dagar hölls i januari och februari på de tre orterna. Som tema för den andra utbildningsdelen var pararbete och samarbete i arbetsgrupper och samarbetsnätverk samt konflikthantering. Deltagarna fick i hemuppgift att läsa skönlitterära böcker, som behandlade missbruksproblematik i familjer. Böckerna diskuterades i grupp, enligt en metod som under projektets lopp utarbetats vidare.

I april – maj hölls gruppleddarutbildningens sista del, som handlade om gruppleddarskap och hantering gruppleddarens egna känslor. Till den tredje utbildningsdelen fick deltagarna till uppgift att skriva en processbeskrivning på arbetet med en grupp, familj eller individ med missbruksproblematik i fokus.

I september hölls projektets slutseminarium på Novia i Vasa. Ca 50 personer deltog. På Wasa teater spelades samtidigt pjäsen "Svinalängorna", - som behandlar föräldrars missbruk och barns utsatthet. Skådespelarna från uppsättningen deltog i missbruksprojektets slutseminarium med att berätta om sina upplevelser att spela sina roller i pjäsen. Projektet avslutades i samband med slutseminariet.

I Ekenäsgruppen deltog nio personer. Jakobstadsgruppen hade sex deltagare och i Helsingforsgruppen var deltagarantalet nio när utbildningen började, men fyra personer föll av på vägen och fem personer avslutade utbildningen. Sammanlagt genomgick tjugo personer hela utbildningen.

Efter att utbildningen avslutades har en god praktik- beskrivning utarbetats från den reflexiva skönlitterära fallstudien, som deltagarna genomförde under den andra utbildningsdelen i gruppledd utbildningen.

Under första verksamhetsåret stod Södra Finlands län för 13 356 euro och Västra Finlands län för 16 644 euro.

Projektet avslutas i oktober 2009. Projektets totala kostnader delas mellan Södra Finlands län, 44,5 procent och Västra Finlands län 55,48 procent. Projektets helhetskostnader är 56 000 euro.

Riksomfattande utveckling av god praktik inom området för adoption (Vahke-projektet)

Projektet var finansierat av SHM och projektägaren Helsingfors stad. Styrgruppen bestod av representanter för Helsingfors stads socialverk, Rädda Barnen rf., Interpedia rf., Adoptionskuratorverksamheten och FSKC. Projekttiden var 9/2007-10/2009. Projektpersonalen bestod av projektarbetare Bettina Brantberg (40 %), projektarbetare Sanna Mäkipää (40 %), projektkoordinator Mia Montonen (20 %) och forskarsocialarbetare Pia Eriksson (100%).

Projektets huvudsakliga uppgift var att öka och sprida kunskapen inom adoptionsområdet. Under år 2009 fortsatte detta genom anordnandet av det sista (av totalt nio) seminarier för professionella inom social-, hälsovårds- och utbildningssektorn, samt studerande inom dessa områden. Den åtta närstudiedagar långa fortbildningen i adoptionskunskap avslutades på hösten 2009.

Under år 2009 gjordes inom projektet två nordiska resor, till Stockholm och Oslo. Målsättningen med dessa var att skapa strukturer för samarbete och utbyta kunskap med övriga Norden. Samarbete med de finska aktörerna inom adoptionsverksamheten har fortsatt genom projektpersonalens deltagande i de redan befintliga adoptionsnätverken. Projektet har ordnat diskussionstillfällen för detta nätverk kring de rekommendationer som utarbetats inom projektet. De nordiska resorna och dessa diskussioner utmynnade i rekommendationer om tryggheten av adoptionskompetens och stöd till adoptivfamiljer. Rekommendationerna publicerades på svenska och finska.

Forskar-socialarbetare Pia Eriksson slutförde sin undersökning om den internationella adoptionsprocessen ur ett brukarperspektiv. Undersökningen är en narrativ intervjustudie med elva personer som påbörjat en internationell adoptionsprocess. Hälften av de intervjuade är adoptivföräldrar medan hälften har en avbruten adoptionsprocess bakom sig. Undersökningen beskriver och analyserar dessa personers upplevelser av adoptionsprocessen, samt av de möten med professionella som de haft under processens gång. Resultaten har presenterats vid

flera tillfällen under hösten 2009 och publicerats i en forskningsrapport på svenska och finska.

Hela projektets slutrapport, samt de andra publikationerna finns i elektroniskt format på båda språken.

Organisering av bas-och specialservice – en översikt

Genom Paras -lagstifningen föreslås att kommunerna skall samarbeta mera kring organisationen av service. Syftet med lagstifningen är bl.a. att utveckla servicen i kommunerna och säkerställa en jämn och kvalitativ service åt kommuninvånarna. Servicen skall vara heltäckande och ekonomisk hållbar samt ta tillvara de resurser som redan finns

THL, SHM, FM utförde i början av år 2009 en sk SOTE –undersökning för att kartlägga hur kommunerna och samarbetsområden hade organiserat bas- och specialservicen. På basis av detta material och andra befintliga utredningar gjordes vid FSKC en översikt av läget hösten 2009.

I översikten finns exempel på hur tre regioner planerat att lägga upp servicen i framtiden. Dessa regioner är Kust-Österbottens samkommun (Kristinestad, Närpes, Malax, Korsnäs och Kaskö), samarbetsområdet Korsholm, Vörå-Maxmo och Oravais samt huvudstadsregionen (Helsingfors, Esbo, Grankulla och Vanda). Kartläggningen finns publicerad som ett arbetspapper. Ann Backman: Hur skall bas- och specialservicen organiseras inom det sociala området? - En översikt av läget hösten 2009.

Utvecklandet av socialjour

På hösten 2009 ingick FSKC ett avtal med Social- och hälsovårdsministeriet för att förbereda en uppdaterad handbok för socialjourer. Pia Mäkeläinen utförde arbetet under tiden 15.9.-31.12.2009.

SABIR (Systemiskt arbete för barn i riskzon)

SABIR (– systemiskt arbete för barn i riskzon) ingår som ett svenskt delprojekt inom utvecklingsprogrammet Barnets röst, och finansieras med nationella Kaste- medel. Helsingfors stad, svensk socialservice är huvudman för delprojektet SABIR. Verksamhetstiden pågår mellan 2009 och 2011. Den övergripande målsättningen för delprojektet Sabir är att utveckla en brukarorienterad arbetsmodell för mångprofessionell samverkan i det svenska nätverket i Helsingfors. Det mångprofessionella nätverket består förutom Svensk social service (dagvård, familjecenter, teamet för tidigt stöd, familjerådgivning, barnskydd), av representanter från utbildningssektorn, sjuk- och hälsovårdssektorn (barnrådgivning, barnpsykiatrisk pkl) samt tredje sektorn.

Arbetet inom Sabir påbörjades i mars med kartläggnings- och planeringsarbeten. Sex daghem och tre skolor valdes att fungera som pilotenheter. Personal inom enheten för barn och familj, ambulering specialbarnträdgårdslärare och en forskarsocialarbetare har fungerat som resurspersoner för projektet och fått använda en del av sin arbetstid för utvecklingsarbetet. En kompetensevaluering som utfördes i samarbetet med FSKC i augusti utgjorde starten för det praktiska utvecklingsarbetet. Under årets lopp utgjorde regelbundna arbetsseminarier och lärande forum utgående från pilotdaghem och -skolor stommen i utvecklingsarbetet. Medverkan i det finlandssvenska utvecklingsnätverket (FSKC) och nätverket Barnets röst har även ingått som en central del i projektverksamheten under året.

Utvecklingsenheten för barnskydd i Österbotten

Under 2009 var FSKC inblandat i flera utvärderingsprocesser i Österbotten inom ramen för den verksamhet utvecklingsenheten för barnskydd bedrev. I januari 2009 hölls en kompetensevaluering med ledningsgruppen för utvecklingsenheten. Som ledare fungerade Mia Montonen och Eivor Söderström. Avsikten var att göra en mellanutvärdering och se vilka mål utvecklingsenheten skulle fokusera på under den resterande projektiden. Inför projektets avslutning i oktober 2009 hölls ytterligare två kompetensevalueringar, vilka FSKC hade ansvar för (Mia Montonen och Anette Tallberg). Kompetensevalueringarna bestod av svensk- och finskspråkiga familjearbetare vars forumverksamhet granskades. Båda grupperna hade under drygt ett års tid utvecklat sitt arbete och sin yrkesidentitet via professionella forum. Inför avslutningen av projektet formulerade båda grupperna sin vision av vad familjearbete är och hur det ska fungera. Grupperna gjorde också upp nya utvecklingsmål, som kommer väl till pass när KASTE-familjeprojektet i Österbotten startar.

Äldrecentrum Österbotten

Äldrecentrum Österbotten- en utvecklingsenhet inom äldreomsorgen i Österbotten verkade under åren 2007-2009 i tretton kommuner i svenska Österbotten, Finland. Äldrecentrum finansierades till 75 % av Social-och hälsovårdsministeriet och till 25 % av kommunerna. Arbetsätt som stöder äldres funktionsförmåga blev den ledande principen för utvecklingsarbetet som bedrevs dels på enheter som utför klientarbete i kommunerna och dels gemensamt inom regionen. Målet var att medverka till ett fält i utveckling och rörelse i samverkan med brukarna, de äldre och deras anhöriga.

Utveckling i ett bottom up-perspektiv med utvecklingsidéer som föds nära praktiken och förankras i arbetsgrupper i kombination med utvecklingsinriktningar som anges från centrala myndigheter visade sig vara ett möjligt koncept att arbeta inom.

Personalen inom äldreomsorgen är en resurs - välutbildad, hängiven och engagerad och personalen visade under arbetets gång att den förmår möta kraven från morgondagens äldreomsorg. Det finns alla förutsättningar för nätverksarbete i fortsättningen. Däremot visade sig den resurs som finns i samverkan med de äldre och med anhöriga vara mera svåråtgång och inom det fortsatta utvecklingsarbetet finns det anledning att återkomma till det.

Vissa delområden uppmärksammades speciellt under Äldrecentrums första år; utvecklingen av äldres måltider som en rehabiliterande resurs, socialt arbete bland äldre och stödande av äldre personers att vara aktiv i vardagens sysslor.

Äldrecentrum Österbottens utvecklingsarbete under två år visade alltså att det finns goda möjligheter att förbättra och förnya den service som erbjuds de äldre. Många kommuner har bedrivit utvecklingsarbete i egen regi men för andra kommuner har ekonomiska och personella resurser för utveckling varit begränsade. Den österbottniska kulturen är likartad över kommun- och samarbetsområdesgränserna och det finns ett naturligt mervärde i att bedriva gemensamt långsiktigt utvecklingsarbete.

Äldrecentrum Österbotten-hälsa och livskvalitet för äldre i Österbotten inledde sin verksamhet 1.11.2009 i 14 österbottniska kommuner och tre personer anställdes på heltid. Arbetet finansieras inom KASTE-programmet och Äldrecentrum samarbetar inom Äldre-Kaste med Tammerfors stad som projektägare och Korsholm som ansvarskommun.

Mål för utvecklingsarbetet: 1. Skapa hälsofrämjande processer som bidrar till äldres delaktighet 2. Regionala professionella forum för att utveckla arbetssätt som stöder äldres funktionsförmåga i hemvård och på institutioner 3. Gemensam kompetenshöjning för ledare och personal av olika kategorier 4. Dokumentation och kvalitetssäkrande arbete 5. Förebyggande arbete, tidigt ingripande för äldres hälsa och säkerhet 6. Goda arbetsförhållanden garanterar personaltillgång.

Kust-Österbotten –projektet

Kommunerna Malax, Kaskö, Korsnäs, Kristinestad och Närpes har bildat samkommunen Kust-Österbotten (K5). Inom området har under året pågått ett ERUF-projekt (Europeiska regionutvecklingsfondens-projekt) "Gemensam social- och hälsovårdsservice – samarbete, samverkan, framgång? – Utvärderingen av en process". Projektet administreras av CLL vid Åbo Akademi, leds av FSKC och genomförs i samarbete med yrkeshögskolan Novia i Vasa. Till projektutvecklare

valdes fr.o.m. 1.5. Susann Sjöström som är anställd av ÅA, projektet koordineras av Anna Smirnoff vid ÅA och leds av Eini Pihlajamäki, FSKC.

Projektets syfte är att stöda och utvärdera förändringsprocesser inom samkommunen. Projektet har bildat en styrgrupp som har sammanträtt två gånger. Projektutvecklaren har deltagit i följande arbetsgruppers möten; Mentalvårdsrådet (5 möten), Arbetsgruppen för utvecklandet av en regional barnskyddsplan (5 möten), Socialvårdsgruppen (2 möten) och Arbetsgruppen för utbildning (2 möten). I gruppernas arbeten, särskilt i Mentalvårdsrådet och i Arbetsgruppen för utvecklandet av en regional barnskyddsplan, har servicekedjor, modeller för god praktik, luckor i servicen och nya modeller behandlats. Arbetsgruppen för barnskyddsplanen ordnade ett arbetsseminarium i november. I seminariet deltog Eini Pihlajamäki som ledare och Susann Sjöström som sekreterare. Projektet planerade en gemensam strategidag för alla grupper att hållas i januari 2010.

Projektet har haft regelbunden kontakt med K5:s ledningsgrupp, särskilt med direktören och socialdirektören, upprätthållit nätverk kring projektet tillsammans med representanter från delgenomförare Novia, inlett samarbete med Åbo Akademi/enheten för socialpolitik samt med representant för den utlokaliserade socialarbetarutbildningen vid HU. Med Novia har tre projekt planerats och påbörjats, (1) en sammanställning av GERDA-materialet med fokus på K5 kommunerna, (2) praktikperiod för socionomstuderande där studerande som gör sin ledarskapspraktik inom K5 samlar in data om service, servicekedjor och om KSSR-processen och förväntningar samt (3) två studerande vid Novia vill skriva sina lärdomsprov om K5, med fokus på personalens attityd till förändringar och arbetssituation. Vid Helsingfors universitet påbörjades i slutet av året en avhandling pro gradu inom ämnet statskunskap. I avhandlingen studeras beslutsfattarnas och tjänstemännens syn på utförar-producentmodellen inom samkommunen.

Projektet har haft regelbunden kontakt och möten med andra delprojekt som berör K5, så som Äldrecentrum i Österbotten, Utvecklingsenheten för barnskydd i Österbotten och integrationsprojektet inom K5.

På uppdrag av K5:s ledning genomförde projektledaren Eini Pihlajamäki och projektutvecklare Susann Sjöström på hösten en kartläggning bland läkare och tandläkare inom K5 samkommun, en preliminär rapport: "Kartläggning av läkarnas och tandläkarnas åsikter om sin arbetssituation och organisering av arbetet inom Kust-Österbottens samkommun hösten 2009 " har delgivits ledande tjänstemän inom K5. Rapporten ges ut som FSKC Rapporter 1/2010 i februari.

Remontti – reform av servicen för barn, unga och barnfamiljer i Egentliga Finland och Satakunda

Samspel i Åboland ingår som ett pilotprojekt inom utvecklingsprojektet Remontti – reform av servicen för barn, unga och barnfamiljer i Egentliga Finland och Satakunda i Västra Finland som finansieras med nationella KASTE- medel. Pilotprojektet utförs i samarbete med Väståbolands stad och Kimitoön. Projektet kom igång i augusti och en projektkoordinator har anställts.

Målsättningarna med projektet Samspel i Åboland är att b la utveckla ett verkligt mångprofessionellt familjehus där social – och hälsovårdspersonalen samarbetar utgående från samma värdegrund. Åbolands familjehus blir en knutpunkt för familjearbetet i hela Åboland, en kunskapsklinik som kontinuerligt vidareutvecklar det förebyggande arbetet i samverkan med brukarna. Samtidigt vill man med hjälp av projektet säkerställa tillgången på kompetent och behörig personal samt förbättra servicen för barn och familjer och garantera högklassig service i regionens alla delar. Projektet har ordnat ett seminarium kring programmet Vägledande samspel för kommunens ledande tjänstemän samt nationella gäster och en introduktionsdag i programmet för personal.

Samarbetet med FSKC har under hösten inneburit en deltagande i Familjecenterdagen i Helsingfors den 26 oktober där också det hälsofrämjande programmet Vägledande samspel kort presenterades. Under dagen diskuterade b la frågor kring samarbetet mellan olika familjecenter i Svenskfinland.

FASPER- projektet

Fasper projektet är Suomen sovittelufoorumi ry – Finlands Forum för Medling rf:s forsknings- och utvecklingsprojekt vars syfte är att utreda den facilitativa familjemedlingens möjligheter i behandlingen av familjetvister och att utveckla nya sätt att gå tillväga då familjer skall skiljas och avtala om barns vårdnad och umgänge. Projektet finansieras av Penningautomatföreningen RAY. Det 3,5 år långa projektet startade i september 2009 med en förberedande fas. Den egentliga forskningsfasen inleds år 2010.

Fasper projektets ledare är professor Synnöve Karvinen-Niinikoski. FD Vaula Haavisto började som projektchef den 1.9.2009, hon har sitt arbetsutrymme på FSKC.

Projekt PAPPÄ

Projektets huvudman är Föreningen Familjeparasollet och projektet finansieras av penningautomatföreningen RAY. Projektets mål är att lyfta fram pappan som en central aktiv aktör i barnens liv. Inom projektet piloteras olika former av pappaverksamhet, samt förs en dialog med några arbetsgivare om arbetsgivarens

betydelse och möjlighet att stöda pappans föräldraskap. Projekt verkställs i samarbete med FSKC, Barnvårdsföreningen i Finland r.f., Folkhälsan och Mannerheims barnskyddsförbund. Under år 2009 har projektet påbörjats genom att samla en referensgrupp som består av pappor, rekrytera en projektanställd och göra upp en konkretiserad plan för projektet. Projektarbetaren Niki Hamro påbörjade sitt arbete 9.11.2009 och har sitt arbetsutrymme på FSKC. Projektet köper stödtjänster för projektet av FSKC:

3.5 Konsultation

Personalen vid FSKC har erbjudit konsultation till utvecklingsprojekten enligt efterfrågan.

Juridisk konsultation

FSKC har fortsatt att erbjuda kommunerna juridisk konsultering via sina hemsidor. Den juridiska konsultationen gäller utlåtanden och råd om vilka normer som skall tillämpas i enskilda frågor. Det var främst frågor gällande barnskydd, som prof. Eva Gottberg från Åbo universitet fick svara på. En del av frågorna och svaren publicerades igen på hemsidan. Konsultationstjänsten i juridiska frågor har anlåtats regelbundet med sammanlagt 108 kontakter under år 2009.

3.6 Utvärdering och utredningar

FSKC har under året 2009 anlåtats för olika former av utvärdering.

Inom projektet Utvecklingsenheten för barnskydd i Österbotten slutfördes rapporten för *BIKVA-utvärderingen om Föräldraträningprogrammet De otroliga åren och det stöd som familjerna har fått*. Dessutom har FSKC på uppdrag av Utvecklingsenheten i Österbotten under året 2009 utfört en dags *kompetensevalueringar för projektets styr- och arbetsgrupp samt för de svensks- och finskspråkiga familjearbetarna*.

På uppdrag av Ålands kommunförbund gjordes en *uppföljning av barnskyddsjouren på Åland*. Uppföljningen bestod av fyra olika elektroniska enkäter (webropol) riktade till jourande socialarbetare, Tallbacken, kommundirektörerna, samt sjukhuset och polisen.

Inom SABIR-projektet utfördes en *kompetensevaluering* som utfördes i samarbete med FSKC.

Kartläggning om behovet av gerontologiskt socialt arbete i Svenska Österbotten beställdes av Äldrecentrum Österbotten och har utförts av Ylva Krokfors. Studerande Sofia Vikberg deltog i skapandet av frågeformuläret samt intervjuade

sex äldre österbottningar. Rapporten finns tillgänglig på FSKC:s hemsidor under arbetspapper

3.7 Samarbete och medverkan i nätverk

FSKC ingår i nätverket av de nio regionala kompetenscentren inom det sociala området i Finland. Direktörsnätverket leds av Mellersta Finlands kompetenscentrum, Koskes ledare Marja Heikkilä och träffas regelbundet en gång i månaden.

FSKC:s representant i den nationella delegationen för kompetenscentrumverksamheten är Henrik Hägglund. Alice Backström är medlem i det regionala utskottet för Kaste 2008-2011 -programmet.

Om samarbete med enheten för socialt arbete vid Samhällspolitiska institutionen vid HU och Svenska social- och kommunalhögskolan vid HU se nedan p 3.8.

Projektet SIFKO -center har påbörjats hösten 2008 och beräknas fortgå till våren 2011. Syftet med projektet är att skapa ett center för samordning av och information om fortbildning och kompetensutveckling, samt information om utvecklings- och forskningstjänster inom hälso- och sjukvård och det sociala området i svenska Österbotten. Projektet finansieras av ESF och delfinansiärer är Yrkehögskolan Novia (projektadministratör), SYI, Vasa sjukvårdsdistrikt och Malmska hälso- och sjukvårdsområdet. FSKC är samarbetspart och VD:n har suttit i styrgruppen för centret.

Projektchef Mia Montonen är med i kompetenscentrenas nätverk för allmänna planerare (yleissuunnittelijat) och på e-postlistan för nätverket om barnskydd och småbarnsfostran.

VD:n Eini Pihlajamäki har suttit med i arbetsgruppen som planerar de årliga Hyvinvointikunta-seminariet.

FSKC har fungerat som sammankallare för en planeringsgrupp som har som mål ett gemensamt utvecklingsprojekt för alla aktörer inom adoptionsfältet.

Projektchef Mia Montonen (FSKC) sitter som medlem i projektgruppen och i informationsarbetsgruppen (Viestintä-ryhmä) för hela projektet Barnets Röst, samt i styrgruppen för projektet SABIR.

FSKC har varit med om att grunda Suomen perhekeskusyhdistys. Föreningen skall bl.a. fungera som ett nätverk för personal som arbetare på familjecenter. Projektchef Mia Montonen har suttit med som suppleant i den nygrundade föreningens första styrelse.

Projektchef Mia Montonen har suttit med i referensgruppen för Folkhälsans Föräldraskapet Främst projekt. Projektet är ett interventions och forskningsprojekt och har pågått under åren 2007-2009.

3.7.1 Samarbete och nätverk med övriga Norden

FSKC har fortsättningsvis haft ett intensivt nordiskt samarbete, bl.a. när det gäller utveckling av adoptionskunnande och familjecenter. Den nordiska dimensionen har utgjort ett viktigt tyngdpunktsområde inom utvecklingsarbetet tack vare starka samarbetsnätverk med nordiska forsknings- och utvecklingsenheter. FSKC och Mathilda Wrede-institutet har ett intimt samarbete med Norden inom substansområden familjearbete, adoption och praktikforskning (för praktikforskning, se mera under p.3.8.5.). Viktiga samarbetspartners har under år 2009 varit Föreningen För Familjecentralernas Främjande, FFFF (i Sverige) samt Regionsenter for barn og unges psykiske helse, vid Universitetet i Tromsø (i Norge). Med dessa har FSKC samarbetat kring den nordiska familjecenterkonferensen som hålls 2010.

FSKC fungerar som en brobyggare mellan Finland och de övriga nordiska länderna och för fram idéer och trender, som befunnits verksamma och utvecklats i den övriga Norden, samtidigt som bolaget förmedlar kunskap om verkfulla modeller till Norden.

3.8 Mathilda Wrede-institutet

Mathilda Wrede-institutet är ett undervisnings- och utvecklingsinstitut inom det sociala området för möten mellan undervisning, forskning och praktik. Institutet vill erbjuda möjligheter för studerande, praktiker, servicebrukare, forskare och lärare inom det sociala området att mötas i dialog och på så sätt stödja kunskapsutveckling. Idén är att integrera praktisk och teoretisk kunskap för att skapa nya genomtänkta redskap för arbetet som beaktar sammanhanget och de lokala behoven. Verksamheten sker som ett samarbete mellan Helsingfors stad, andra svenskspråkiga och tvåspråkiga kommuner, Samhällspolitiska institutionen (SI) vid Helsingfors universitet, Svenska social- och kommunalhögskolan (SSKH) vid Helsingfors universitet, Yrkeshögskolan Arcada och organisationer inom den tredje sektorn.

3.8.1 Forskning vid Mathilda Wrede-institutet

Under verksamhetsåret har tre forskarsocialarbetare arbetat vid Mathilda Wrede-institutet. Forskarsocialarbetarna har varit anställda av Helsingfors stad och de har handledts av Ilse Julkunen, professor i praktikforskning vid Helsingfors

universitet/Mathilda Wrede-institutet. I samarbete med Heikki Waris- institutet har det ordnats Forska och skriv-seminarier. Forskarsocialarbetarna har deltagit och presenterat sina arbeten vid flera nationella och internationella seminarier. Dessutom har forskarsocialarbetarna deltagit i utvecklingscirklar, Mathilda Wrede-cafeer och forskningsseminarier för magister- och kandidatstuderande.

Forskarsocialarbetare Katarina Fagerströms under hösten 2008 inledda aktionsforskningsprojekt fortsatte under år 2009. Aktionsforskningen var sammankopplad med gruppleddarutbildningen inom FSKC:s missbruksprojekt.

Avsikten med forskningen är att forska i reflexiv kunskapsproduktion om proaktivt arbete med missbruksrelaterade problem i interprofessionella grupper.

Forskningsintresset är inriktat på professionellas expertis, bestående av känslighet och reflektionsförmåga att i ett tidigt skede upptäcka missbrukare, men också anhöriga som berörs av missbruksproblem. Forskningen strävar efter att föra fram tyst praktisk kunskap om upptäckt och bemötande av familjers missbruksproblem, som antas finnas inkaplad i de professionellas vardagskunskap. Forskningen utreder om nya insikter kan uppstå genom kritisk reflektion i dialogen inom interprofessionella grupper. Deltagarna kommer från barnskydd, missbrukar- och elevvården. Vidare utreds om de nya insikterna kan implementeras tillbaka i praktiken. Deltagarna i grupperna fungerar som utvärderare och medforskare i aktionsforskningsprocessen.

Under år 2009 samlades empiriskt material inför forskningen i form av hemuppgifter i utbildningen och tre fokusgruppsamtal. En preliminär analys av materialet fördes tillbaka till deltagarna och deltagarnas kommentarer samlades i ett fjärde fokusgrupp samtal. Forskningen fortsätter nu med en grundligare analys av det empiriska materialet.

Forskarsocialarbetare Ylva Krokfors har för sin politices licentiatexamen gjort en etnografisk undersökning där hon på en rehabiliteringsanstalt har observerat hur en socialarbetare intervjuar äldre människor som kommit på rehabiliteringskurs. Undersökningens syfte har varit att lyfta fram och granska socialarbetarens aktörskap i dessa möten. Ylva Krokfors avlade sin licentiatexamen under året och har fortsatt sina studier med målet att skriva en doktorsavhandling. Hon har blivit antagen som doktorand i den tvärprofessionella forskarskolan Ikäätyminen, teknologia ja toimijuus.

Forskarsocialarbetare Harry Lunabba gör för sin doktorsavhandling forskning om utmaningarna och möjligheterna att bemöta pojkar i högstadieskolans vardag. Utgångsläget för studien är att pojkar utgör en utmaning för välfärdsarbete såväl inom ramen för skolans elevvårdsverksamhet som också i välfärdsarbete i övrigt.

Pojkar uppges vara speciellt drabbade i vårt samhälle idag. Denna utsatthet förstås dels som samtidens förvirrande förväntningar på pojkar lika väl som på män eller på maskulinitet överhuvudtaget. Det finns också en utbredd oro om en växande våldsbenägenhet hos unga män samt en utbredd oro över en pågående dalande trend i pojkars skolprestationer. Utmaningen med pojkar präglas också av pojkars rykte av att vara svårhjälpta i och med deras påstådda brister i att kunna prata om och bearbeta sina känslor.

Avsikten med studien har varit att studera hjälp- och välfärdsarbetet med tonårspojkar i grundskolans högstadiums vardag. Studien karakteriseras av ett praktiskt inriktat närmandesätt med avsikten att utveckla kunskap nära och för det praktiska välfärdsarbetet. Målet är att studera hur utmaningarna att bemöta pojkar kommer i uttryck i skolans vardag samt att skapa förutsättningar för utvecklandet av nya innovationer i arbete med pojkar. I studien fokuseras förutom på utmaningarna också på erfarenheter av framgångsrikt hjälparbete med pojkar. Intresset ligger också vid utvecklingen av metodologiska närmandesätt i studier gällande välfärdsarbete med barn och ungdom. Den etnografiska studien genomfördes i en finsk och en svensk högstadieskola i Helsingfors under terminen 2008-2009.

Forskningsarbetet fortsätter inom ramen för den nationella forskarskolan i socialt arbete 2010–2013.

Utöver forskningsarbetet har Harry Lunabba deltagit i utvecklingsprojektet Sabir genom att leda lärande forum för professionella som arbetar med barn- och ungdom. Han har också föreläst om forskningstemat vid olika tillfällen. Harry Lunabba har också fungerat som handledare för Svenska socialservice barskyddsteam i arbetet med reflektiv själv- och grupputvärderingsmetoden SpegelIn.

3.8.2 *Praxisarena*

Inom ramen för Mathilda Wrede-institutet planerades under året en mångprofessionell svenskspråkig praxisarena. Resurser som tillhandahålls är en professor i praktikforskning (HU), en universitetslektor (SSKH) och en överlärare (Arcada). Därtill har varje studieenhet ansvarspersoner för praktikstudieperioderna. Förverkligandet av kontinuerlig prakticklärarutbildning på svenska ses som en central del av praxisarenans verksamhet. De studieenheter som är involverade är Helsingfors universitet (HU) samhällspolitiska institutionen, socialt arbete, Svenska social- och kommunalhögskolan (SSKH) och yrkeshögskolan Arcada. Praxisarenan har två huvudsakliga målsättningar:

- Lärande och kompetens i praktiskt klientarbete, vilket innefattar studerandes lärande i praktiskt klientarbete, praktikhandledarnas lärande och brukarmedverkan.
- Forskning, utveckling och innovation i praktiskt klientarbete, vilket innefattar utvecklande av nya arbetsmetoder, handlingsmodeller, gemensam kunskapsproduktion mellan forskare, brukare och praktiker, rapporter, handböcker gällande praxis inom ett visst verksamhetsområde.

3.8.3 *Utbildning i socialt arbete i Vasa*

SSKH startade i enlighet med sitt nationella utbildningsansvar en utbildning i socialt arbete i Vasa hösten 2006. Utbildningen ordnas tillsammans med i samarbete med Helsingfors universitets öppna universitet och samhällspolitiska institutionen. Den förverkligades efter de förhandlingar regionutvecklingsprojektet i samarbete med FSKC förde med SSKH och statsvetenskapliga fakulteten vid HU. Under år 2009 slutförde studenterna ämnesstudierna i socialt arbete. Under året fördes nya förhandlingar med såväl Helsingfors universitet och övriga finansiärer om den fortsatta utbildningen på magisternivå.

3.8.4 *Svensk workshop under forskarsocialarbetardagar i Åbo*

Lärare och forskare vid SSKH samt forskarsocialarbetare vid Mathilda Wrede-institutet initierade under året ett finlandssvenskt nätverk för forskning i socialt arbete och välfärdsfrågor. På Föreningens för forskning i socialt arbete årliga konferens i Åbo ordnades för första gången en workshop på svenska. Målsättningen var att sammanföra forskare och praktiker som på olika håll i Finland arbetar på svenska. Workshopen lockade ett tjugotal deltagare, såväl doktorander som seniorforskare. För arrangemanget stod lektor Stina Sjöblom från SSKH och forskarsocialarbetare Harry Lunabba.

3.8.5 *Lågtröskelrådgivningen Ne-Rå*

SSKH fortsatte under året sitt samarbete kring lågtröskelrådgivningen Ne-Rå i Berghäll. Verksamheten inleddes i mars 2005 som ett samarbetsprojekt mellan SSKH, Samhällspolitiska institutionen vid HU, Arcada och Stadia samt Kalliolan Setlementti. Under år 2009 stärktes de långsiktiga verksamhetsförutsättningarna. Projektperioden avslutades och Peningautomatföreningen RAY beviljade fortsatt finansiering för Ne-Rå. Studerandes roll är central för verksamheten. De deltar i rådgivningsverksamheten inom ramen för sina praktikstudier. Till praktikstudierna hör därtill seminarier och forskningsuppgifter som bidrar till kunskapsproduktionen på området och till utvecklingen av Ne-Rå:s verksamhet.

3.8.6 Nordiskt samarbete

Mathilda Wrede-institutet har ett intimt samarbete med Norden inom praktikforskning. Viktiga samarbetspartner utgör NORDPLUS nätverket för utveckling av praktikforskning, HUSK utvecklingsprogrammet för utveckling av universitetssocialkontor i Norge samt Sociorama och Växjö universitet. Professorn i praktikforskning har fungerat som gästprofessor vid Växjö universitet under året.

Det under år 2006 påbörjade samarbetet med Växjö universitet och Sociorama har fortsatt. Samarbetet har innefattat gemensamma årliga utvecklingsdagar i Växjö och/ eller i Helsingfors vid Mathilda Wrede-institutet med fokus på kunskapsutveckling mellan universitet och socialtjänst samt brukarperspektiv och – medverkan.

Inom ramen för NORDPLUS medverkar SSKH i det så kallade Sköndalsnätverket. Nätverket planerar utbildningsmoduler i de olika nordiska länderna. Tematiska områden för framtida samarbete är: A) Nordiska välfärdsmodeller, B) Brukarmodeller och C) Evidens i socialt arbete. SSKH ansvarar för tema A och inom ramen för temat genomfördes under i april 2009 en specialkurs i alkoholpolitik och missbruksfrågor. Kursen riktade sig även till yrkesverksamma på det sociala området.

3.9 Spridande av kunskap och goda modeller

Kunskapsspridning sker genom att informera om rapporter som publiceras i FSKC:s rapportserie. En del forskningsresultat och utvecklingsarbete presenteras på regionala lärande forum.

På Sosaalityön tutkimuksen päivät 12.-13.2.2009 (organiseras av Föreningen för forskning i socialt arbete) ordnades en svensk workshop: Forskning i socialt arbete och välfärdsfrågor. Koordinatorer för den svenska workshopen var Stina Sjöblom och Harry Lunabba. Ett syfte med workshopen var att erbjuda tillfälle för svenska postgraduala studerande och forskare att organisera sig.

FSKC informerar om aktuella frågor och utbildningar två gånger per månad genom infobrev som skickas per e-post till beställare (ca 470 personer). Om verksamhet som utförs i samarbete med Helsingfors universitet informeras även via HU:s informationstjänst.

FSKC håller kontakt med media och informerar om utvecklingsarbete. Under året har sammanlagt fem artiklar publicerats i olika tidskrifter om projekt och utvecklingsarbete i anknytning till FSKC. Därutöver nämndes FSKC i Johanna Westmans ledare i Hbl 30 januari.

3.10 Publikationer

Alla rapporter som ges ut i FSKC:s rapportserie finns på hemsidan, en del även i tryckt form. Svenskspråkiga avhandlingar pro gradu av intresse finns också tillgängliga på hemsidorna.

Under året 2009 har följande rapporter getts ut i serien FSKC rapporter

- Eivor Söderström, Ilse Julkunen och Ann Backman (red). "Att utveckla praktiken - i praktiken". FSKC Rapporter 1/2009
- Ann-Marie Lindqvist: Handikappservice i Svenskfinland – en förundersökning. FSKC Rapporter 2/2009
- Gunilla Englund: " On kuin tulisi kotiin" – Ruotsinkielisen palvelun merkitys sosiaalipalvelun asiakkaille. FSKC Rapporter 3/2009
- Katri Kanninen, Arja Sigfrids, Ann Backman: Med barnaögon. Egenvårdarmodellen – ett verktyg till en tygg och trivsamt dagvård. FSKC rapporter 4/2009
- Marika Westerling: Kalevala för alla. Teater, invandrare och solidarisk integration. FSKC rapporter 5/2009
- EU Leonardo INVITE 2003-2006. Biografiskt perspektiv i psykosocialt arbete – ett fortbildningsmaterial. FSKC rapporter 6/2009
- Valtakunnallien adoptio-osaamisen hyvien käytäntöjen kehittämis- ja levittämishanke (Vahke). Loppuraportti. FSKC rapporter 7/2009
- Slutrapport för projektet Riksomfattande utveckling och spridning av god praktik inom området för adoption (Vahke). FSKC rapporter 8/2009
- Pia Eriksson: "I adoption är ingenting säkert före man får barnet i sin famn" – brukares upplevelser av den internationella adoptionsprocessen. FSKC rapporter 9/2009
- Pia Eriksson " Adoptiossa mikään ei ole varmaa ennenkuin lapsen syliinsä saa" – asiakkaiden kokemuksia kansainvälisestä adoptioprosessista. FSKC rapporter 10/2009

Den andra publikationsserien består av FSKC arbetspapper. Av dessa publiceras en del på hemsidan. Följande arbetspapper har skrivits under året 2009.

- Eivor Söderström och Mia Montonen: "Vad hjälper närståendevårdaren att orka?" – utvärdering av äldreomsorgens närståendevård inom Svensk socialservice utgående från ett brukarperspektiv (Bikva). FSKC arbetspapper 1/2009

- Eivor Söderström och Mia Montonen: Kompetensevaluering av Utvecklingsenheten för barnskydd i Österbotten. FSKC arbetspapper 2/2009 (opublicerad)
- Mia Montonen och Johanna Aspelin: Föräldraträningsprogrammet De otroliga åren och det stöd som familjerna har fått – en BIKVA-utvärdering. FSKC arbetspapper 3/2009
- Mia Montonen och Johanna Aspelin: Vanhemmuuskoulutusohjelma Ihmeelliset vuodet ja perheiden saama tuki – BIKVA-arviointi. FSKC arbetspapper 4/2009
- Eva af Heurlin: rapport över utvecklandet av det Svenska familjecentret i Helsingfors. FSKC arbetspapper 5/2009
- Eivor Söderström ja Mia Montonen: Pohjanmaan Lastensuojelun Kehittämisyksikön kompetenssarviointi. FSKC arbetspapper 6/2009 (opublicerad)
- Eini Pihlajamäki och Mia Montonen: Uppföljning av barnskyddsjouren på Åland – en sammanfattning av enkätsvaren. FSKC arbetspapper 7/2009 (opublicerad)
- Mia Montonen och Annette Tallberg: Kompetensevaluering av familjearbete i Österbotten 3.9.2009. FSKC arbetspapper 8/2009 (opublicerad)
- Mia Montonen ja Annette Tallberg: Pohjanmaan perhetyön kompetenssarviointi 4.9.2009. FSKC arbetspapper 9/2009 (opublicerad)
- Valtakunnallien adoptio-osaamisen hyvien käytäntöjen kehittämis- ja levittämishanke (Vahke): Suositukset adoptio-osaamisen turvaamisesta ja adoptioperheille suunnatusta tuesta. FSKC arbetspapper 10/2009
- Riksomfattande utveckling och spridning av god praktik inom området för adoption (Vahke): rekommendationer om tryggheten av adoptionskompetens och stödet till adoptivföräldrar. FSKC arbetspapper 11/2009
- Mia Montonen och Annette Tallberg: Kompetensevaluering av familjearbete i Österbotten 4.9.2009. FSKC arbetspapper 12/2009 (opublicerad)
- Ann Backman: Hur skall bas- och specialservicen organiseras inom det sociala området? – En översikt av läget hösten 2009. FSKC arbetspapper 13/2009
- Ylva Krokfors: Kartläggning om behovet för gerontologiskt socialt arbete i svenska Österbotten. FSKC arbetspapper 14/2009